

Controlebevindingen 2020

Rapportage aan Provinciale Staten

Provincie Flevoland | xx april 2021

Status conceptverslag:

Dit verslag is nadrukkelijk een concept voor discussiedoeleinden. Aan dit verslag kan geen zekerheid worden ontleend.

Per heden resteren de belangrijkste openstaande punten (niet limitatief):

- Controle van de aangepaste / definitieve jaarrekening (incl. COS 720);
- Afronding executive review en onafhankelijke kwaliteitsreview;
- Het verkrijgen van de bevestiging bij de jaarrekening (letter of representation) van het management;
- Uitvoering van procedures inzake gebeurtenissen na balansdatum tot en met de datum waarop de jaarrekening wordt getekend.

Provinciale Staten van de
Provincie Flevoland
Postbus 55
8200 AB LELYSTAD

[REQ/]

Groningen, xx april 2021

Geachte leden van Provinciale Staten,

In aansluiting op onze controle van de jaarrekening 2020 van de Provincie Flevoland hebben wij het genoegen u hierbij de resultaten van onze controle te presenteren. Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met het audit plan welke wij op 13 januari jongstleden aan u hebben uitgebracht.

Dit rapport bevat de onderwerpen waarvan wij het van belang vinden om met u te delen alsmede de onderwerpen waar wij vanuit wet- en regelgeving verplicht zijn om over te rapporteren. De resultaten uit onze controle zijn in een open en transparante dialoog besproken met de ambtelijke organisatie, de directie, de portefeuillehouder financiën en het college. Wij bespreken de inhoud van dit verslag tijdens de vergadering van de Statencommissie op 12 mei 2021.

Wij spreken onze waardering uit voor de plezierige samenwerking met de medewerkers van de provincie Flevoland.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

D.E. Engwerda RA
Externe accountant

— Inhoudsopgave

1. Managementsamenvatting	3
2. Controle-uitkomsten	7
3. Speerpunten van Provinciale Staten	23
4. Maatschappelijke ontwikkelingen	27
5. Uw jaarverslag en onze observaties	28
Bijlage 1: Controleverschillen	30
Bijlage 2: Wij zijn onafhankelijk	32
Bijlage 3: Verbonden Partijen	33
Bijlage 4: Ontwikkelingen in verslaggevingsstandaarden die van toepassing zijn op uw jaarrekening	34
Bijlage 5: Weerstandsvermogen en risicobeheersing	37
Bijlage 6: Materialiteit en rapporteringstolerantie	38
Bijlage 7: Rol van de accountant en het publiek belang	39
Bijlage 8: SiSa-bijlage	40

Managementsamenvatting

Wij hebben onze controle van de jaarrekening afgerond **[CONCEPT]**. Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met het controleplan d.d. 13 januari 2021.

Uitkomsten controle	
[nog in te vullen] oordeel ten aanzien van getrouwheid	Naar ons oordeel geeft de jaarrekening 2020 van de provincie Flevoland een [nog in te vullen] beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva per 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
[nog in te vullen] oordeel ten aanzien van rechtmatigheid	Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten [nog in te vullen] tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder provinciale verordeningen.
Ongecorrigeerde controleverschillen	In totaal resteren in de jaarrekening 2020 geen ongecorrigeerde controleverschillen miljoen met betrekking tot getrouwheid. Het totaalbedrag van de geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten bedraagt € 1,7 miljoen. Voor een totaaloverzicht van de ongecorrigeerde controleverschillen en financiële rechtmatigheidsfouten verwijzen wij naar het hoofdstuk Controleverschillen in de bijlage. De ongecorrigeerde controleverschillen hebben betrekking op onrechtmatige inkoop- en aanbestedingstrajecten.
Geen bevindingen ten aanzien van de WNT-verantwoording	Wij hebben de WNT-verantwoording van de provincie Flevoland gecontroleerd met inachtneming van het Controleprotocol WNT. Wij hebben vastgesteld dat de opgenomen toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.
Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2020. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de overige specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.
Jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met het BBV en bevat geen materiële inconsistenties met de jaarrekening	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de provincie en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat.

Op de volgende pagina hebben wij een tabel opgenomen met daarin de belangrijkste onderwerpen van onze controle die wij met u willen delen.

Kernpunten in onze controle	Onze belangrijkste observaties, bevindingen en conclusies	Schattings-onzekerheid	Conclusie ten aanzien van de positie in de jaarrekening	Pagina referentie
Onze analyse van het resultaat 2020	Het gerealiseerd resultaat is € 11,1 miljoen voordelig na mutaties in de reserves. De afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn toereikend toegelicht in de jaarrekening.	N.v.t.	Aanvaardbaar	Pagina 6
Impact Covid-19 pandemie op de provincie Flevoland	Het College heeft adequate maatregelen getroffen in de operationele en financiële processen en risico's als gevolg van de Covid-19 pandemie op de provincie Flevoland	Laag	Aanvaardbaar	Pagina 24
Naleving van de Europese aanbestedingsregels	Van de totale aanbestedingsplichtige inkopen van € 84,8 miljoen is € 1,7 miljoen onrechtmatig aanbesteed. Wij hebben hiervoor een financiële rechtmatigheidsfout meegenomen in ons overzicht met controleverschillen.	n.v.t.	Controleverschil rechtmatigheid	Pagina 7
Verantwoording van de bezoldiging van de topfunctionarissen in de WNT-verantwoording	Wij hebben vastgesteld dat de WNT is nageleefd en dat de WNT-verantwoording in de jaarrekening voldoet aan de daaraan gestelde eisen.	n.v.t.	Aanvaardbaar	Pagina 9
Juiste en volledige toerekening van de subsidieasten aan het boekjaar op basis van de gehanteerde grondslag voor verantwoording van de verstrekte subsidies	Wij hebben vastgesteld dat de subsidieasten over 2020 juist, volledig en rechtmatig zijn verantwoord. Wel hebben wij geconstateerd dat de verstrekte subsidies door de verschillende afdelingen van de provincie Flevoland niet altijd op consistente wijze worden verantwoord. Dit heeft voor 2020 echter niet geleid tot materiële afwijkingen in de jaarrekening. Wij adviseren het College te borgen dat de verstrekte subsidies op eenduidige wijze worden verantwoord in de jaarrekening.	n.v.t.	Aanvaardbaar	Pagina 10
Oneigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat door het college van Gedeputeerde Staten	Wij hebben geen bijzonderheden geconstateerd die duiden op het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het College van Gedeputeerde Staten met als doel het jaarrekeningresultaat oneigenlijk te beïnvloeden.	Laag	Aanvaardbaar	Pagina 11
Juistheid en volledigheid van de voorzieningen	Wij hebben geconstateerd dat de personele voorzieningen voor een bedrag van € 168.000 te laag zijn verantwoord. Wij hebben vastgesteld dat dit controleverschil in de definitieve jaarrekening juist en volledig is aangepast.	n.v.t.	Gecorrigeerd controleverschil, aanvaardbaar in definitieve jaarrekening	Pagina 12

Belangrijkste aandachtspunten in onze controle	Onze belangrijkste observaties	Schattings-onzekerheid	Conclusie ten aanzien van de positie in de jaarrekening	Pagina referentie
Waardering Flevokust Haven	De marktwaarde van Flevokust Haven is toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar, hierdoor dient de in eerdere jaren opgenomen voorziening voor de lagere marktwaarde (€ 8,0 miljoen per ultimo 2020) deels vrij te vallen. Wij hebben voor het verschil van € 0,4 miljoen een correctie voorgesteld. Wij hebben vastgesteld dat deze correctie juist en volledig is aangepast in de definitieve jaarrekening.	Middel	Gecorrigeerd controleverschil, aanvaardbaar in definitieve jaarrekening	Pagina 13
Waardering van de APPA-voorziening	Wij hebben vastgesteld dat de APPA-voorziening juist en volledig is verantwoord in de jaarrekening 2020. De door de provincie doorgevoerde schattingswijziging inzake de gehanteerde grondslag voor bepaling van deze voorziening is toereikend toegelicht in de jaarrekening.	Laag	Aanvaardbaar	Pagina 14
Waardering van de verstrekte lening aan Stichting DE-on	Wij kunnen ons vinden in de door het college gemaakte inschatting van de waardering van de verstrekte lening (voorziening van € 0,9 miljoen).	Middel	Aanvaardbaar	Pagina 15
Onderbouwing en interne beheersing ten aanzien van materiële vaste activa	Op basis van onze uitgevoerde controlewerkzaamheden met betrekking tot de materiële vaste activa hebben wij diverse bevindingen en aanbevelingen inzake de interne beheersing en onderbouwing van de materiële vaste activa geconstateerd. Wij adviseren het College deze aanbevelingen komend jaar met prioriteit op te volgen, om de beheersing van de materiële vaste activa te versterken en te borgen dat deze in de jaarrekening juist worden verantwoord en juist worden gewaardeerd.	n.v.t.	Aanvaardbaar	Pagina 16
Verantwoording van specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage	Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.	n.v.t.	Aanvaardbaar	Pagina 18

Analyse van het resultaat 2020

Het gerealiseerd resultaat (resultaat na begrote mutaties in reserves) over het jaar 2020 bedraagt € 11,1 miljoen voordelig (2019: € 12,8 miljoen voordelig) ten opzichte van een begroot resultaat van € nihil.

Het resultaat over 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven:

Bedrag (in €1.000)	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	Afwijking
Totale lasten	€ 198.268	€ 182.037	(€ 16.231)
Totale baten	(€ 190.639)	(€ 195.738)	(€ 5.099)
Saldo van baten en lasten	€ 7.629	(€ 13.701)	(€ 21.330)
Mutaties in reserves	(€ 7.629)	€ 2.626	€ 10.255
Gerealiseerd resultaat	€ 0	€ 11.075	(€ 11.075)

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2020 is een gedetailleerd overzicht opgenomen van de afwijkingen welke tot het rekeningresultaat van € 11,1 miljoen voordelig leiden. Wij constateren dat het resultaat wordt veroorzaakt door onderbestedingen op alle programma's, deels als gevolg van de Corona pandemie, in combinatie met hoger dan begrote baten op alle programma's. Wij zijn mening dat de afwijkingen ten opzichte van de begroting in de jaarstukken toereikend zijn toegelicht.

Controle-uitkomsten

■ Naleving van de Europese aanbestedingsregels

Kernpunt

Als gevolg van de complexe wet- en regelgeving rondom Europese aanbestedingen bestaat een verhoogd risico dat inkopen niet in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels plaatsvinden. Gezien de omvang van deze inkopen kan dit inherent tot materiële financiële rechtmatigheidsfouten in de jaarrekening leiden.

Onze aanpak

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen of de Europese aanbestedingsregels over 2020 zijn nageleefd:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij de verantwoordelijk medewerkers van de inkoopafdeling en de Verbijzonderde interne controle (VIC);
- ▶ Kennis genomen van de uitkomsten van de door de VIC uitgevoerde spendanalyse;
- ▶ Aan de hand van de spendanalyse steekproefsgewijs vaststellen of inkopen die de geldende Europese aanbestedingsdrempel overschrijden Europees zijn aanbesteedt;
- ▶ Vaststellen of in 2020 gegunde opdrachten die de Europese aanbestedingsdrempel overschrijden maar nog niet tot inkopen in 2020 hebben geleid Europees zijn aanbesteed (middels analyse van de overlopende passiva, voortgezette controle, niet uit de balans blijkende verplichtingen);
- ▶ Meerjarenanalyse van de inkopen per crediteur om vast te stellen of sprake is van repeterende inkopen die (meerjarig) de Europese aanbestedingsdrempel overschrijden en of deze Europees zijn aanbesteedt;
- ▶ Analyse van het interne contractenregister en de interne aanbestedingskalender.

Belangrijkste observaties

Uit onze uitgevoerde werkzaamheden blijkt dat over 2020 voor een bedrag van € 1,7 miljoen aan inkopen niet in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels heeft plaatsgevonden. Wij hebben hiervoor derhalve een financiële rechtmatigheidsfout meegenomen in ons overzicht met controleverschillen. De geconstateerde onrechtmatige inkopen zien met name toe op:

- ▶ Externe inhuur van personeel (€ 0,7 miljoen);
- ▶ Licenties van en onderhoud aan IT-applicaties (€ 0,6 miljoen);
- ▶ Schoonmaakdiensten (€ 0,4 miljoen).

Externe inhuur van personeel (€ 0,7 miljoen onrechtmatig)

Wij hebben geconstateerd dat voor diverse extern ingehuurd medewerkers de Europese aanbestedingsdrempel voor diensten wordt overschreden. Deze externe inhuur van personeel is echter niet in alle gevallen Europees aanbesteed. Hierbij constateren wij onder andere het volgende:

- ▶ Binnen uw organisatie is een dynamisch aankoopstelsel (DAS) voor de inkoop van tijdelijk personeel geïmplementeerd. De inhuur van extern personeel via dit DAS voldoet - onder bepaalde voorwaarden - aan de Europese aanbestedingsregels. Wij hebben geconstateerd dat niet in alle gevallen van externe inhuur van personeel gebruik is gemaakt van het DAS. Wij adviseren het College de interne procedures rondom het gebruik van het DAS aan te scherpen om te borgen dat de inhuur van extern personeel in alle gevallen via het DAS plaatsvindt, dan wel intern adequate besluitvorming plaatsvindt indien hiervan wordt afgeweken.

Controle-uitkomsten

■ Naleving van de Europese aanbestedingsregels (vervolg)

Belangrijke observaties (vervolg van vorige pagina)

Externe inhuur van personeel (vervolg)

- ▶ Op basis van de Europese aanbestedingsregels (en uw interne inkoop- en aanbestedingsbeleid) dient voorafgaand aan de aanbestedingsprocedure een raming van de opdrachtwaarde opgesteld te worden en schriftelijk te worden vastgelegd. Wij constateren dat deze ramingen bij inhuur van personeel in veel gevallen niet beschikbaar zijn of niet deugdelijk zijn onderbouwd. Hiermee kan - indien de Europese aanbestedingsdrempel wordt overschreden - achteraf de rechtmatigheid moeilijker aangetoond worden.
- ▶ Wij adviseren het College om de interne procedures aan te scherpen en het (vooraf) opstellen en vastleggen van een deugdelijke raming van de opdrachtwaarde af te dwingen. Wij hebben met de provincie afgesproken op korte termijn met elkaar in gesprek te gaan over de systematiek en interne procedures die de provincie hanteert voor de inhuur van extern personeel, om te borgen dat de systematiek voldoet aan de Europese aanbestedingsregels en de geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten in de komende jaren kunnen worden teruggebracht. Hierbij hebben wij besproken dat de huidige gehanteerde systematiek niet per definitie onrechtmatig is. Belangrijke voorwaarde hierbij is dat voorafgaand aan het verstrekken van de opdracht een goede en realisatie opdrachtraming wordt vastgelegd.

Licenties van en onderhoud aan IT-applicaties (€ 0,6 miljoen onrechtmatig)

Wij hebben geconstateerd dat een aantal contracten voor licenties en onderhoud aan IT-applicaties in de afgelopen jaren zijn verlengd. Op basis van de Europese aanbestedingsregels dient bij verlenging van dergelijke contracten beoordeeld te worden of sprake is van een wezenlijke wijziging ten opzichte van het oorspronkelijke contract. Bij een wezenlijke wijziging van het contract, veronderstellen de Europese aanbestedingsregels dat sprake is van een nieuwe opdracht die opnieuw dient te worden aanbesteedt. Wij concluderen dat dit bij een tweetal IT-contracten het geval is; deze zijn ten onrechte niet opnieuw Europees aanbesteed.

Schoonmaakdiensten (€ 0,4 miljoen onrechtmatig)

Dit betreft een contract voor schoonmaakdiensten dat ten onrechte niet Europees is aanbesteed. Deze onrechtmatige opdrachtverstrekking is door uw VIC geïdentificeerd.

Belangrijkste aandachtspunten voor komend jaar

- ▶ **Meer preventief borgen van de naleving van de Europese aanbestedingsregels:** zoals gerapporteerd in onze Boardletter 2020 (d.d. 14 januari 2021) constateren wij dat de preventieve interne beheersmaatregelen om te borgen dat inkopen in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels plaatsvinden kunnen worden aangescherpt. Dit wordt - impliciet - ook bevestigd door de geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten op basis van onze controle. Wij adviseren het College dan ook om de getroffen maatregelen om de rechtmatigheid van inkopen en aanbestedingen preventief te waarborgen aan te scherpen.
- ▶ **Zorgen voor een deugdelijke onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording:** met ingang van het jaar 2021 dient het College in de jaarstukken de rechtmatigheids-verantwoording op te nemen (zie ook pagina 36). Het College dient daarnaast zorg te dragen voor een toereikende onderbouwing als grondslag voor de rechtmatigheidsverantwoording. Wij adviseren het College dan ook maatregelen te treffen om te borgen dat onrechtmatige inkopen tijdig worden gesignaleerd én gerapporteerd aan het college.

Conclusie

Wij hebben hiervoor in ons overzicht met controleverschillen een financiële rechtmatigheidsfout van € 1,7 miljoen meegenomen.

Terug naar
management
samenvatting

Controle-uitkomsten

■ Verantwoording van de bezoldiging van de topfunctionarissen in de WNT-verantwoording

Kernpunt

Op basis van de Wet Normering Topinkomens (WNT) is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd. Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt daarnaast een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor de bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de bezoldigingsmaxima van topfunctionarissen overschrijden.

Gegeven de complexiteit van deze wetgeving in combinatie met de (wettelijk bepaalde) lage controletolerantie voor de accountant bestaat een verhoogd risico dat de WNT over 2020 niet is nageleefd en/of de toelichting op de WNT niet voldoet aan de gestelde vereisten.

Onze aanpak

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat de WNT over 2020 is nageleefd en dat de toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij de verantwoordelijk medewerkers inzake de totstandkoming van de WNT-verantwoording;
- ▶ Aansluiten van de WNT-verantwoording in de jaarrekening met onderliggende bescheiden uit de salarisadministratie en financiële administratie;
- ▶ Vaststellen of de bedragen in de WNT-verantwoording tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de WNT;
- ▶ Analyse van de volledigheid van functionarissen die verantwoord dienen te worden in het kader van de WNT;
- ▶ Analyse volledigheid van de in de verantwoording opgenomen looncomponenten en vergoedingen, zowel vanuit de salaris- als de financiële administratie.

Bij onze controle hebben wij gebruik gemaakt van specialisten van ons landelijk WNT-kennisteam.

Belangrijkste observaties:

In overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving kwalificeren de secretaris en de griffier van de provincie als leidinggevende topfunctionaris. De bezoldiging van de secretaris en de griffier blijft binnen het voor de provincie algemeen geldende bezoldigingsmaximum.

Anticumulatiebepaling

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT.

Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of geen sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen. Wij hebben in onze controleverklaring deze aangelegenheid benadrukt middels een paragraaf ter benadrukking van overige aangelegenheden.

Conclusie

Wij hebben vastgesteld dat de provincie Flevoland over 2020 de WNT heeft nageleefd en dat de WNT-verantwoording in de jaarrekening voldoet aan de daaraan gestelde eisen.

Controle-uitkomsten

■ Juiste en volledige toerekening van de subsidieasten aan het boekjaar op basis van de gehanteerde grondslag voor verantwoording van de verstrekte subsidies

Kernpunt

Subsidieasten uit hoofde van verstrekte projectsubsidies worden naar rato van de begrote voortgang van het project van de subsidieontvanger (op basis van de projectkosten) als last aan het boekjaar toegerekend, tenzij uit tussentijdse monitoring van het subsidieproject blijkt dat de werkelijke voortgang afwijkt van de begrote voortgang. Subsidieasten uit hoofde van exploitatiesubsidies worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Onze aanpak

Wij hebben de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen of de subsidieasten en -verplichtingen over 2020 juist en volledig zijn verantwoord:

- ▶ Vaststellen of het door de provincie Flevoland gekozen grondslag voor verantwoording van de verstrekte subsidies in overeenstemming is met het BBV;
- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij de verantwoordelijk medewerkers;
- ▶ Cijferanalyses op de subsidieasten en -verplichtingen;
- ▶ Detailcontroles op de verantwoorde subsidieasten en het nog te betalen deel om vast te stellen of deze rechtmatig zijn verstrekt en in overeenstemming met de grondslagen voor lastneming van de provincie Flevoland op de juiste wijze zijn toegerekend aan het boekjaar 2020;
- ▶ Analyse of de verstrekte subsidies door verschillende afdelingen binnen de provincie Flevoland consistent worden verwerkt en verantwoord;
- ▶ Analyse van de volledigheid van subsidievaststellingen en de mogelijk daaruit voortkomende afwikkelingsverschillen, om vast te stellen dat de subsidievaststellingen in het juiste boekjaar zijn verantwoord.

Belangrijkste observaties:

- ▶ De door de provincie Flevoland gekozen grondslag voor verantwoording van de verstrekte subsidies is voor het boekjaar 2020 aanvaardbaar op basis van het BBV.
- ▶ In de jaarrekening 2021 dient een stelselwijziging verwerkt te worden als gevolg van wijzigingen in de verslaggevingsregels omtrent verantwoording van verstrekte subsidies, voor nadere toelichting hieromtrent verwijzen wij naar pagina 25;
- ▶ Wij constateren dat verstrekte subsidies door de verschillende afdelingen van de provincie Flevoland niet altijd op consistent wijze worden verantwoord. Wij hebben aanvullende controlewerkzaamheden verricht om de juiste afgrenzing van de subsidieasten in het boekjaar 2020 te controleren. Op basis van onze werkzaamheden concluderen wij dat de impact op de jaarrekening 2020 niet materieel is.

Wij adviseren het college van Gedeputeerde Staten binnen het subsidieproces te borgen dat de verschillende afdelingen subsidies op eenduidige wijze verantwoorden. Tevens adviseren wij om tijdig te anticiperen op het nieuwe stelsel voor lastneming van subsidies per boekjaar 2021.

Conclusie

Op basis van de door ons verrichte controlewerkzaamheden concluderen wij dat de subsidieasten over 2020 juist, volledig en rechtmatig worden verantwoord.

Controle-uitkomsten

■ Oneigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat door het college van Gedeputeerde Staten

Kernpunt

De Nederlandse controlestandaarden (en specifiek NV COS 240) veronderstellen dat altijd een inherent risico bestaat dat het management de financiële resultaten wenst te sturen door interne beheersmaatregelen te doorbreken ('management override of controls'). Als gevolg hiervan onderkennen wij dan ook het risico dat het college van Gedeputeerde Staten het jaarrekeningresultaat oneigenlijk beïnvloedt, bijvoorbeeld om de financiële resultaten in lijn met de begroting te presenteren.

Onze aanpak

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat College van Gedeputeerde Staten het jaarrekeningresultaat niet op oneigenlijke wijze heeft beïnvloed:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij management, medewerkers van de afdeling concernzaken en medewerkers van de VIC;
- ▶ Uitvoeren van trendanalyses op basis van de integrale dataset;
- ▶ Gedetailleerde controle van (schattings)posten (waaronder de voorzieningen en overlopende passiva);
- ▶ Analyse van bijzondere, ongebruikelijke boekingen gedurende het boekjaar;
- ▶ Risicogerichte controlewerkzaamheden ten aanzien van handmatige boekingen, bijvoorbeeld boekingen rondom jaarafsluiting en boekingen gemaakt door functionarissen buiten het financieel afsluitingsproces.

Belangrijkste observaties:

- ▶ Wij constateren dat het aantal handmatige boekingen in de jaarafsluiting relatief hoog is. Dit is onder andere het gevolg van de interne systematiek van de provincie Flevoland, waarbij mutaties in de reserves en voorzieningen enkel in de jaarafsluiting worden geboekt.
- ▶ Wij hebben geen indicaties verkregen op bijzondere of ongebruikelijke boekingen of oneigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat.

Conclusie

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd die duiden op het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het College van Gedeputeerde Staten met als doel het jaarrekeningresultaat oneigenlijk te beïnvloeden.

Controle-uitkomsten

■ Juistheid en volledigheid van de voorzieningen

Kernpunt

Voorzieningen betreffen posten in de jaarrekening met doorgaans een hogere mate van complexiteit. Wij onderkennen in onze controle dan ook een hoger risico op fouten ten aanzien van de juistheid en volledigheid van de voorzieningen.

Onze aanpak

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd om de juistheid en volledigheid van de voorzieningen vast te stellen:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij management, medewerkers van de afdeling concernzaken en medewerkers van de VIC;
- ▶ Controle van mutaties in het boekjaar en de eindstand van de voorzieningen op basis van onderliggende documentatie (contracten, onderhoudsplannen, etc.);
- ▶ Gedetailleerde controle van parameters, aannames en veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de schattingselementen;
- ▶ Back-testing werkzaamheden, waarbij wij de gemaakte schattingen uit de jaarrekening van voorgaand jaar hebben getoetst;
- ▶ Ter controle van de volledigheid van de voorzieningen hebben wij onder andere de juridische kosten en advocatenbrieven beoordeeld;
- ▶ Risicogerichte controlewerkzaamheden ten aanzien van handmatige boekingen, bijvoorbeeld boekingen rondom jaarafsluiting en boekingen gemaakt door functionarissen buiten het financieel afsluitingsproces.

Belangrijkste observaties:

Vanuit de controle van de juistheid en volledigheid van de voorzieningen hebben wij de volgende bevinding en aandachtspunten:

- ▶ Volledigheid van de personele voorzieningen: wij hebben geconstateerd dat de provincie Flevoland in het verleden met meerdere medewerkers een vertrekregeling is overeengekomen, terwijl hier geen voorziening voor is gevormd. Op basis van het BBV dient een voorziening gevormd te worden voor deze (loon)kosten. Wij hebben hiervoor een correctie (€ 168.000) voorgesteld, die juist en volledig is verwerkt in de definitieve jaarrekening.
- ▶ Voorziening garantstelling personeel NLE (€ 1,0 miljoen): de provincie staat bij een eventueel faillissement van Batavialand garant voor uitkeringen aan het personeel van Batavialand. Deze garantstelling wordt contractueel beëindigd per 1 juni 2022. Op basis van de huidige situatie en inschattingen van het college rondom Batavialand concluderen wij dat de ultimo 2020 opgenomen voorziening aanvaardbaar is. Wij adviseren het College om de inschattingen die ten grondslag liggen aan de voorziening te blijven monitoren en de voorziening hier eventueel op aan te passen.
- ▶ Voorziening spaarverlof: wij constateren dat de onttrekkingen en dotaties binnen de voorziening in 2020 nagenoeg aan elkaar gelijk zijn, hoewel over meerdere jaren wel sprake is van significante fluctuaties. Op basis van het BBV mag geen voorziening gevormd worden indien de arbeidskosten meerjarig van een vergelijkbaar volume zijn. Wij adviseren het College om in de komende jaren te monitoren of de arbeidskosten van een vergelijkbaar volume zijn en of daarmee een voorziening gerechtvaardigd blijft.

Conclusie

Wij vragen de aandacht van het college van Gedeputeerde Staten voor het tijdig actualiseren van de voorzieningen en intern kritisch te toetsen of de opgenomen voorzieningen voldoen aan de relevante voorwaarden in het BBV.

Controle-uitkomsten

■ Waardering Flevokust Haven

Kernpunt

Flevokust Haven is in de jaarrekening 2020 in lijn met voorgaande jaren verantwoord als een investering in materiële vaste activa met economisch nut. In overeenstemming met het BBV (artikel 65 lid 1) heeft het college getoetst of de marktwaarde van Flevokust Haven lager is dan de boekwaarde. Ten behoeve van bepaling van de marktwaarde heeft het college een externe specialist (taxateur) ingeschakeld.

In de jaarrekening is een voorziening gevormd voor het verschil tussen de vervaardigingsprijs (€ 15,5 mln.) minus cumulatieve afschrijvingen en de inschatting van de marktwaarde. Deze voorziening bedraagt per ultimo 2020 € 8,0 miljoen (2019: € 8,2 miljoen).

Onze aanpak

Wij hebben de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat Flevokust Haven juist is gewaardeerd in de jaarrekening 2020:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij verantwoordelijk medewerkers;
- ▶ Inspectie van het taxatierapport Flevokust Haven per 31 december 2020;
- ▶ Beoordeling van de aanvaardbaarheid van de aannames, inschattingen en parameters die ten grondslag liggen aan de taxatiewaarde;
- ▶ Beoordeling van competenties, capaciteiten en objectiviteit van de door het college ingeschakelde taxateur.

Belangrijkste observaties:

- ▶ Het College van Gedeputeerde Staten heeft de marktwaarde van Flevokust Haven per ultimo 2020 ingeschat op € 7,5 miljoen. Voor deze inschatting is gebruik gemaakt van een actueel taxatierapport.
- ▶ De ingeschatte marktwaarde per ultimo 2020 is daarmee hoger dan de schatting van de marktwaarde per ultimo 2019 (€ 7,2 miljoen). De hogere marktwaarde wordt voornamelijk verklaard door gedane investeringen in 2020 en hogere (geraamde) pachtbaten.
- ▶ Wij kunnen instemmen met de inschattingen, aannames en parameters die ten grondslag liggen aan de ingeschatte marktwaarde van Flevokust Haven.
- ▶ De voorziening voor het verschil tussen historische kostprijs en de lagere marktwaarde per 31 december 2020 dient als gevolg van voorgaande op grond van het BBV voor een bedrag van € 0,4 miljoen vrij te vallen. Wij hebben hiervoor een correctie voorgesteld, die door de provincie juist en volledig is verwerkt in de definitieve jaarrekening.

Conclusie

Op basis van de door ons verrichte controlewerkzaamheden concluderen wij dat Flevokust Haven in de definitieve jaarrekening 2020 juist is gewaardeerd.

Controle-uitkomsten

■ Waardering van de APPA-voorziening

Kernpunt

Ultimo 2020 is in de jaarrekening een voorziening voor de pensioenverplichtingen van (oud-)gedeputeerden opgenomen van € 9,2 miljoen. De provincie heeft voor wat betreft de pensioenvoorziening voor (oud) GS-leden (APPA-voorziening) besloten een schattingswijziging door te voeren in de jaarrekening 2020. De schattingswijziging ziet toe op gewijzigde aannames/grondslagen: tot en met boekjaar 2019 is de APPA-voorziening verantwoord op basis van FTK-grondslagen, met ingang van boekjaar 2020 heeft de provincie gekozen voor verantwoording op basis van de berekeningswijze van uitvoeringsinstantie APG.

Door de provincie is onderbouwd dat verantwoording op basis van de huidige grondslagen aanvaardbaar is binnen het BBV en dat deze verwerkingswijze door een (ruime) meerderheid van de decentrale overheden wordt toegepast. De doorgevoerde schattingswijziging draagt hiermee bij aan een betere vergelijkbaarheid tussen de provincie Flevoland en overige decentrale overheden.

Onze aanpak

Wij hebben de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd ter controle van de schattingswijziging en de juiste waardering van de voorziening:

- ▶ Toetsing of gehanteerde aannames en grondslagen aanvaardbaar zijn op grond van het BBV;
- ▶ Controle van de juistheid en volledigheid van de toelichting op de schattingswijziging in de jaarrekening.

Daarnaast hebben wij diverse controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de juistheid en de volledigheid van de APPA-voorziening, deze zien niet specifiek toe op de schattingswijziging.

Belangrijkste observaties:

- ▶ Wij kunnen instemmen met de keuze en overwegingen van het college om de schattingswijziging te verwerken in de jaarrekening.
- ▶ Wij achten de door het college gekozen aannames en grondslagen aanvaardbaar op grond van het BBV.
- ▶ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van onze inhoudelijke controlewerkzaamheden ten aanzien van de juistheid en volledigheid van de APPA-voorziening per ultimo 2020.
- ▶ Wij zijn van mening dat de doorgevoerde schattingswijziging in de jaarrekening toereikend is toegelicht.

Conclusie

Wij stellen vast dat de APPA-voorziening juist en volledig is verantwoord in de jaarrekening 2020 en dat de schattingswijziging adequaat is toegelicht.

Controle-uitkomsten

■ Waardering van de verstrekte leningen aan Stichting DE-on

Kernpunt

De provincie Flevoland heeft ultimo 2020 voor € 8,5 miljoen (2019: € 8,5 miljoen) aan langlopende leningen verstrekt aan stichting DE-on, die hiermee duurzame energieprojecten financiert. Dit betreffen relatief risicovolle leningen, die niet door marktpartijen worden verstrekt.

Het college van Gedeputeerde Staten heeft beoordeeld of de marktwaarde van de verstrekte leningen ultimo 2020 lager is dan de nominale waarde van de leningen. Op basis hiervan heeft het college ultimo 2020 een voorziening gevormd van € 0,9 miljoen (2019: € 0,7 miljoen).

Onze aanpak

Ter controle van de juiste waardering van de verstrekte lening aan Stichting DE-on hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij verantwoordelijk medewerkers;
- ▶ Beoordeling van de leningsovereenkomsten;
- ▶ Beoordeling van de behaalde financiële resultaten Stichting DE-on;
- ▶ Beoordeling financiële prognose alsmede leningenportefeuille Stichting DE-on.

Belangrijkste observaties:

- ▶ Stichting DE-on heeft tot en met boekjaar 2019 een negatief jaarresultaat behaald. De verwachting is dat ook boekjaar 2020 met een verlies wordt afgesloten.
- ▶ De financiële resultaten laten echter een verbetering zien, waarbij het de verwachting van management van Stichting DE-on is dat over boekjaar 2021 een positief resultaat behaald wordt.
- ▶ Het college heeft de financiële resultaten, leningenportefeuille en begroting van Stichting DE-on geanalyseerd. Op basis hiervan heeft het een inschatting gemaakt van de marktwaarde van de door provincie Flevoland verstrekte lening. Het college schat in dat de marktwaarde van de verstrekte leningen € 7,6 miljoen bedragen en heeft een voorziening gevormd voor het verschil tussen de omvang van de verstrekte leningen en de marktwaarde.

Conclusie

Op basis van onze uitgevoerde controlewerkzaamheden hebben wij geen bijzonderheden ten aanzien van de waardering van de verstrekte leningen aan Stichting DE-on geconstateerd. Wij kunnen ons verenigen met de door het college gemaakte inschatting van de benodigde voorziening ultimo 2020 van € 0,9 miljoen.

Controle-uitkomsten

■ Onderbouwing en interne beheersing ten aanzien van materiële vaste activa

Kernpunt

Het afgelopen jaar is door de provincie Flevoland voor € 51,7 miljoen (2019: € 39,8 miljoen) geïnvesteerd in materiële vaste activa. De komende jaren staan daarnaast omvangrijke investeringen gepland, bijvoorbeeld voor project Roggebot. De post materiële vaste activa is daarmee een belangrijke post in de jaarrekening van de provincie.

Onze aanpak

Ter controle van bestaan en waardering van de materiële vaste activa en de juistheid van de afschrijvingslasten hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij verantwoordelijk medewerkers;
- ▶ Controle van investeringen, desinvesteringen en bijdragen derden op basis van onderliggende documentatie (bijvoorbeeld: contracten, facturen, termijnstaten, etc.);
- ▶ Controle van de correctie van de (meerjarige) onderhoudskosten op basis van verdeelsleutels. De verdeelsleutels hebben wij gecontroleerd op basis van projectplannen en bestekken uit het inkoop- en aanbestedingsproces;
- ▶ Beoordeling van de onderhoudskosten, ter controle op de volledigheid van de investeringen. Hierbij hebben wij de activeringsdrempel uit de financiële verordening in ogenschouw genomen;
- ▶ Herberekening van afschrijvingslasten, op basis van economische levensduur en (analyse van) de (historische) aanschafwaarde;
- ▶ Beoordeling van de waardering van de materiële vaste activa met een economisch nut.

Belangrijkste observaties:

De controle van de materiële vaste activa was een intensief proces. Dit was onder andere het gevolg van de volgende zaken:

- ▶ De provincie beschikt niet over een activamodule, waardoor veelvuldig gebruikt wordt gemaakt van extracomptabele overzichten en handmatige formules en berekeningen in Excel om te zorgen dat de materiële vaste activa juist worden verantwoord in de jaarrekening;
- ▶ De historische aanschafwaarde van activa is niet beschikbaar en in het verleden niet geadministreerd. De controle van de juistheid van de afschrijvingslasten is hiermee relatief complex;
- ▶ Meerjarige onderhoudskosten ten aanzien van infrastructuur worden gedurende het jaar verantwoord als onderdeel van de materiële vaste activa en in de jaarafsluiting gecorrigeerd als onttrekking aan de onderhoudsvoorziening. De berekening van deze correctiepost is gebaseerd op verdeelsleutels, welke op kredietniveau zijn bepaald door het college. Ter onderbouwing van de verdeelsleutels hebben wij omvangrijke extracomptabele overzichten en manueel ingevoerde formules ontvangen. Deze overzichten en manueel ingevoerde formules zijn foutgevoelig en maakt het interne proces en onze controle intensief en complex. Eventuele onjuiste verdeelsleutels kunnen impact hebben op de materiële vaste activa en de onderhoudsvoorzieningen.

Hoewel wij op basis van onze uitgevoerde controlewerkzaamheden geen controleverschillen hebben geconstateerd, bestaat gegeven bovenstaande bevindingen omtrent de interne beheersing van de materiële vaste activa wel een verhoogd risico op fouten in de jaarrekening.

Controle-uitkomsten

■ Onderbouwing en interne beheersing ten aanzien van materiële vaste activa (vervolg)

Conclusie

Wij adviseren het College van Gedeputeerde Staten om de interne beheersing ten aanzien van de materiële vaste activa aan te scherpen. De implementatie van een activamodule, zoals ook geadviseerd in onze boardletter, kan bijdragen aan een betere interne beheersing en een hogere mate van efficiëntie in het proces.

CONCEPT

[Terug naar
management
samenvatting](#)

Controle-uitkomsten

Verantwoording van specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage

Kernpunt

De provincie Flevoland heeft dient middels de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2020 verantwoording af te leggen over dertien specifieke uitkeringen. Dit aantal is sterk toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar (2019: 1 specifieke uitkering). Dit is een landelijke ontwikkeling, ingegeven door aangescherpte vereisten met betrekking tot het beschikbaar stellen van specifieke middelen door het Rijk. Iedere specifieke uitkering heeft eigen kenmerken en specifieke voorwaarden en vereisten. Als gevolg hiervan hebben wij een verhoogd risico ten aanzien van de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de verantwoorde bestedingen in de SiSa-bijlage onderkend.

Onze aanpak

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2020. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- ▶ 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- ▶ € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Wij hebben per specifieke uitkering onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat de financiële verantwoording in de SiSa-bijlage juist, volledig en rechtmatig is:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij verantwoordelijk medewerkers van de financiële en specifieke afdelingen;
- ▶ Kennis nemen van de specifieke regeling, projectplannen en beschikkingen;
- ▶ Vaststellen of de verantwoorde bestedingen in de SiSa-bijlage aansluiten met de financiële administratie;
- ▶ Detailcontrole van de verantwoorde bestedingen op basis van onderliggende documentatie en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Conclusie

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkering geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. De SiSa-bijlage dient door uw provincie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage 8 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. De provincie kan deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Controle-uitkomsten

■ Controleanpak rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2020 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2020 aan de provincie Flevoland. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ de totstandkoming van het normenkader en toetsingskader van de provincie;
- ▶ het rechtmatigheidsbeheer;
- ▶ de naleving van het voorwaardencriterium;
- ▶ de begrotingsrechtmatigheid;
- ▶ de kredieten;
- ▶ mutaties in de reserves;
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen.

Realisatie lasten ten opzichte van gewijzigde begroting

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de Provinciale Staten geautoriseerde begroting. Wij constateren geen overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door Provinciale Staten geautoriseerde kredieten. Wij constateren geen overschrijdingen op investeringsniveau ten opzichte van de door Provinciale Staten gevoteerde kredieten. Daarmee hebben wij geen onrechtmatigheden ten aanzien van de kredieten geconstateerd.

Controle-uitkomsten

Mutaties reserves

De mutaties in de reserves in het overzicht van baten en lasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedrag (in €1.000)	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	Afwijking ten opzichte van begroting na wijziging
Stortingen in reserves	€ 68.813	€ 72.789	(€ 3.976)
Onttrekkingen aan reserves	€ 76.443	€ 71.705	(€ 4.738)
Saldo mutaties op reserves	(€ 7.630)	€ 1.084	(€ 8.714)

Voor een nadere toelichting op de stortingen en onttrekkingen aan de reserves verwijzen wij naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2020. Wij hebben vastgesteld dat de stortingen en onttrekkingen aan de reserves rechtmatig hebben plaatsgevonden.

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van Provinciale Staten is gerespecteerd. Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

Provincie Staten autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het college van Gedeputeerde Staten om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan Provinciale Staten. Door een goede inrichting van de planning-en-controlcyclus zorgt het college van Gedeputeerde Staten ervoor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan Provinciale Staten, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan Provinciale Staten, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door Provinciale Staten geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door Provinciale Staten worden geautoriseerd.

Controle-uitkomsten

Bevindingen ten aanzien van het voorwaarden criterium

Wij hebben geconstateerd dat het de Europese aanbestedingsregels niet altijd worden nageleefd:

- ▶ Bij meerdere inkooptrajecten is geen schriftelijke onderbouwing van de gekozen inkoopstrategie beschikbaar, vereist op basis van de Europese aanbestedingsregels;
- ▶ Bij meerdere inkooptrajecten is geen deugdelijke raming van de opdrachtwaarde beschikbaar, vereist op basis van de Europese aanbestedingsregels;
- ▶ Bij meerdere inkooptrajecten boven de Europese aanbestedingsdrempel is de gunning niet of niet tijdig openbaar gepubliceerd, vereist op basis van de Europese aanbestedingsregels.

Wij hebben vastgesteld dat bij de inkooptrajecten met bovenstaande bevindingen, de gekozen aanbestedingsvorm wel de juiste betreft. Daarmee is het inkooptraject niet financieel onrechtmatig en hoeven wij deze bevindingen niet mee te wegen in ons getrouwheidsoordeel.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw provincie heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf "Weerstandsvormen en risicobeheersing" van het jaarverslag. Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij de provincie Flevoland betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

Controle-uitkomsten

Geen significante tekortkomingen in de interne beheersomgeving

Wij hebben (ook) inzicht verkregen in de opzet van de interne beheersomgeving (voor zover relevant voor onze opdracht). Wij hebben een gegevensgerichte controleaanpak toegepast. Dit betekent dat wij de operationele effectiviteit van de (belangrijkste) interne beheersmaatregelen niet hebben getoetst. In onze Boardletter 2020, uitgebracht op 14 januari 2021, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2020 opgenomen. Over het algemeen constateren wij dat de Provincie Flevoland onze aanbevelingen en bevindingen voortvarend oppakt. Wij zullen u in onze Boardletter 2021 informeren over de opvolging van onze bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van onze tussentijdse controle 2021.

Ons beeld van de IT-omgeving

Onze controle hebben wij niet primair gericht op het afgeven van een oordeel op de continuïteit en de betrouwbaarheid van uw geautomatiseerde dataverwerking (of onderdelen daarvan). Wij zijn ook niet geïnstrueerd door Provinciale Staten of het management om hiernaar te kijken. De jaarrekeningcontrolewerkzaamheden hebben echter geen tekortkomingen geïdentificeerd ten aanzien van de continuïteit en de betrouwbaarheid van uw geautomatiseerde gegevensverwerking.

In onze Boardletter 2020 d.d. 14 januari 2021 hebben wij u geïnformeerd over onze bevindingen ten aanzien van IT governance, informatie-beveiliging en de uitkomsten van onze IT-auditwerkzaamheden.

Speerpunten van Provinciale Staten

Provinciale Staten kunnen ons aandachtspunten meegeven in het kader van onze controle. Aan deze specifieke onderwerpen besteden wij in onze controle en rapportering meer aandacht dan noodzakelijk zou zijn voor onze reguliere jaarrekeningcontrole. Voor de controle 2020 hebben Provinciale Staten ons een viertal speerpunten meegegeven, deze zijn in dit hoofdstuk van ons verslag nader uitgewerkt.

■ Speerpunt 1: Kwaliteit van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Wij hebben uitvoerig gesproken met functionarissen binnen de provincie over het onderwerp risicomanagement. Wij hebben hierbij de opzet van risicomanagement binnen de provincie Flevoland besproken, alsmede het proces van totstandkoming van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Op basis van deze gesprekken stellen wij vast dat een gedegen proces ten grondslag ligt aan deze paragraaf in de begroting en jaarstukken.

Periodiek vindt er (per onderwerp) overleg plaats tussen de interne risicomanager, de verantwoordelijk financieel controller en de risicoverantwoordelijke(n). In dit overleg worden de reeds onderkende risico's heroverwogen en herijkt, tevens vindt er een brede risico-inventarisatie plaats voor mogelijke additionele risico's binnen de provincie. Deze inventarisatie wordt daarnaast tenminste twee keer per jaar breed uitgevraagd binnen de provincie. De input van deze inventarisaties en gesprekken vormt de basis voor de actualisatie van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement.

In overeenstemming met de 'Nota risicomanagementbeleid 2017' (door PS vastgesteld op 13 december 2017) worden risico's geclassificeerd naar zowel kans als impact. Deze classificatie is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting en jaarstukken. De classificatie vormt de basis voor bepaling van het benodigde weerstandsvermogen. Voor een drietal willekeurig geselecteerde risico's uit de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement uit de jaarstukken 2020 (Maritieme Servicehaven, Flevokust Haven en Innovatiepaviljoen Floriade) hebben wij vastgesteld dat een adequate onderbouwing beschikbaar is voor de inschatting van de kans en de impact.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft voldoende inzicht

Wij zijn van mening dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een goed inzicht geeft in het beleid van de provincie Flevoland ten aanzien van het weerstandsvermogen en de risico's waar uw provincie mee kan worden geconfronteerd. Tevens wordt inzicht gegeven in de beschikbare middelen (beschikbare weerstandscapaciteit) om de risico's af te dekken, indien de risico's op grond van het beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen niet op andere wijze kunnen worden opgevangen. Wel merken we op dat de provincie de paragraaf kan verbeteren door meer inzicht te geven hoe de belangrijkste risico's worden beheerst. De in de paragraaf genoemde beheersmaatregelen zijn niet allen beheersmaatregelen, maar bestaan ook deels uit feiten of contractuele afspraken binnen het project. Wij adviseren om genoemde beheersmaatregelen kritisch te evalueren en de belangrijkste beheersmaatregelen te concretiseren. Voorts zijn mij van mening dat de risicobeheersing mogelijk aan kwaliteit kan winnen door de implementatie van een risicomanagementsysteem. Met behulp van een dergelijk systeem kunnen geïdentificeerde risico's actiever worden gemonitord en, waar nodig, tijdig worden bijgesteld. Hierbij geven wij echter wel in overweging een goede kosten/baten afweging te maken.

Speerpunten van Provinciale Staten

Speerpunt 2: Impact van Covid-19 pandemie op de provincie Flevoland

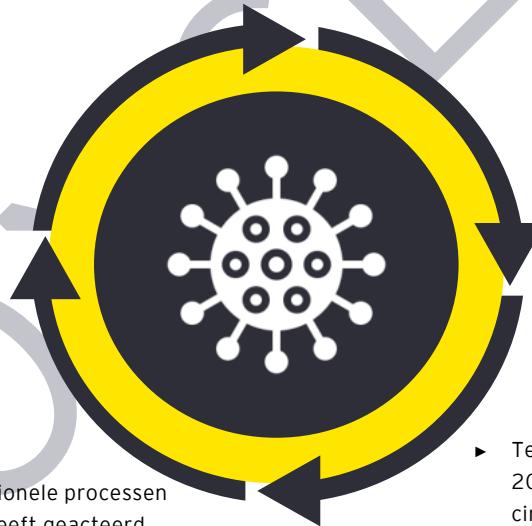
Het jaar 2020 heeft voor een belangrijk deel in het teken gestaan van de coronacrisis. De ontwikkelingen rondom de Covid-19 pandemie hebben grote invloed op de operationele en financiële processen van de provincie Flevoland.

Operationele impact

- ▶ De Covid-19 pandemie heeft forse impact gehad op de operationele processen van de provincie Flevoland. De ontwikkeling van het locatieonafhankelijk werken (thuiswerken) heeft een impuls gekregen. De provincie heeft het thuiswerken gefaciliteerd middels het beschikbaar stellen van bijvoorbeeld meubilair, soft- en hardware.
- ▶ De operationele processen hebben ondanks de (gevolgen van de) pandemie doorgang kunnen vinden. Om het locatieonafhankelijk werken verder te ontwikkelen, is in het afgelopen jaar meer aandacht geweest voor de vastlegging en verdere digitalisering van werkprocessen.
- ▶ De coronacrisis heeft ook forse impact op de medewerkers van de provincie Flevoland. Met behulp van enquêtes is periodiek onderzocht hoe de medewerkers van de provincie het thuiswerken en de situatie ervaren. Daarnaast zijn er initiatieven opgestart om de gezondheid van de medewerkers te bewaken. Deze initiatieven zien zowel toe op het sociale aspect als op het psychologische aspect (bijvoorbeeld ten aanzien van eenzaamheid).
- ▶ Onze observatie is dat het College op adequate wijze de operationele processen van de provincie Flevoland heeft bewaakt en hierop proactief heeft geacteerd. De situatie na de coronacrisis wordt actief gemonitord, bijvoorbeeld binnen diverse werkgroepen die door de directie zijn ingesteld.
- ▶ Voorgaande wordt ook bevestigd door het verloop van onze controle: hoewel wij deze volledig op afstand hebben uitgevoerd, net als de medewerkers van de provincie Flevoland, is deze zelfs in het eerste jaar relatief soepel verlopen. Dit bevestigt derhalve eveneens dat de provincie in de operationele processen goed heeft geanticipeerd op de Covid-19 pandemie.

Financiële impact

- ▶ De Covid-19 pandemie heeft ook forse financiële impact op de provincie Flevoland. In de programmaverantwoording 2020 is sprake van onderbestedingen op alle programma's, deze zijn van tijdelijke aard. De effecten op de (middel)lange termijn zijn onzeker.
- ▶ De organisatie heeft de financiële risico's geanalyseerd, deze zijn toegelicht in de programmaverantwoording (paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing).
- ▶ Belangrijke financiële risico's zien toe op (subsidie)bijdrages aan het openbaar vervoer bedrijf en baten uit hoofde van provinciale opcenten. De financiële impact is op dit moment moeilijk in te schatten, er is inherent sprake van onzekerheden.
- ▶ De risico's en getroffen beheersmaatregelen zijn naar onze mening adequaat toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen.
- ▶ De organisatie heeft naar onze mening toereikende beheersmaatregelen ingericht om de risico's en onzekerheden te monitoren en hierop te acteren.
- ▶ Ter ondersteuning van de provinciale economie heeft de provincie Flevoland in 2020 via een noodfonds en een aanvullend Coronamaatregelenpakket in totaal circa € 10 miljoen beschikbaar gesteld.
- ▶ Tot slot hebben wij in het kader van onze controle expliciet aandacht besteedt aan de impact van de Covid-19 pandemie op (onder meer) de waardering van balansposten (bijv. verstrekte leningen of deelnemingen), toereikendheid van voorzieningen (bijv. als gevolg van garantievoorzieningen), garantstellingen richting verbonden partijen, etc. Hieruit zijn geen bevindingen gebleken.

Speerpunten van Provinciale Staten

■ Speerpunt 3: Onderbouwing van de reserves

De provincie Flevoland heeft het afgelopen jaar haar beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen herijkt. Dit beleid is vastgelegd in de 'Nota reserves & voorzieningen 2020-2023', die op 13 november 2019 is vastgesteld door Provinciale Staten. De provincie beschikt over de volgende types reserves:

- ▶ Algemene reserve: alle niet bestemde resultaten worden in eerste instantie toegevoegd aan de Algemene Reserve, tenzij de weerstandscapaciteit op niveau is. Wanneer de weerstandscapaciteit op niveau is, worden de resterende niet bestemde middelen gestort in de "Brede Bestemmingsreserve". Stortingen en onttrekkingen aan de algemene reserve zijn een bevoegdheid van Provinciale Staten.
- ▶ Bestemmingsreserves: conform de 'Nota reserves & voorzieningen 2020-2023' is er onderscheid in drie typen bestemmingsreserves:
 - ▶ Bestemmingsreserves: dit type reserves zijn een "spaarpot voor ideeën", bestemmingsreserves vragen verdere concretisering voordat deze kunnen worden ingezet. Naarmate de bestemming concreter wordt, kan PS besluiten om een (gedeelte van een) bestemmingsreserve te oormerken of - wanneer plannen concreet genoeg zijn - de middelen aan de reserve te onttrekken en te programmeren in de begroting (of onder te brengen in een uitvoeringsreserve). Stortingen en onttrekkingen zijn een bevoegdheid van PS.
 - ▶ Uitvoeringsreserves: deze reserves zijn een concretisering van de bestemmingsreserves. Grondslag voor een uitvoeringsreserve is een door Provinciale Staten vastgesteld bestedingskader (uitvoeringsplan) met een begin- en een einddatum. Hiermee kunnen PS besluiten tot het creëren van een uitvoeringsreserve en tot een storting in deze reserve. Onttrekkingen zijn - binnen het vastgestelde kader - een bevoegdheid van GS. Na einde vallen eventuele resterende middelen vrij in de Algemene reserve.
 - ▶ Egalisatiereserves: reserves voor uitvoering van beleidsdoelstellingen, met als doel het egaliseren van lasten. Stortingen en onttrekkingen zijn een bevoegdheid van GS, binnen door PS gestelde kaders in de 'Nota reserves & voorzieningen 2020-2023'.

Wij hebben als onderdeel van onze werkzaamheden gecontroleerd of over boekjaar 2020 is voldaan aan de kaders en eisen uit de 'Nota reserves & voorzieningen 2020-2023'. Hierbij hebben wij geen onjuiste of onrechtmatige financiële beheershandelingen (waaronder stortingen en onttrekkingen) geïdentificeerd. Met betrekking tot de interne beheersing rondom de reserves willen wij graag de volgende observaties met u delen:

- ▶ De (oormerken binnen de) reserves worden adequaat geadmistreerd en gemonitord door de organisatie. Onze observatie is dat de interne beheersing ten aanzien van reserves adequaat is ingericht.
- ▶ De Verbijzonderde Interne Controle (VIC) verricht interne controlewerkzaamheden ten aanzien van de juistheid en rechtmatigheid van de mutaties in de reserves op basis van de "t-1 methode". Hierbij worden in 2020 mutaties uit voorgaand boekjaar gecontroleerd. Wij adviseren om dit proces qua timing anders in te richten, zodat de VIC mutaties uit boekjaar t kan controleren. Zoals ook toegelicht in onze Boardletter d.d. 14 januari 2021 verdient het hierbij de aanbeveling om reservemutaties reeds gedurende het jaar te verantwoorden, voor zover besloten en bekend. Randvoorwaardelijk is wel dat de reservemutaties in het primaire proces gedurende het jaar tijdig worden geboekt.
- ▶ Het totaal van de oormerken binnen de brede bestemmingsreserve (€ 60,4 miljoen) is hoger dan de stand per ultimo 2020 (€ 54,5 miljoen). De organisatie heeft toegelicht dat met inachtneming van de toekomstige stortingen de reserve toereikend is om de oormerken te dekken. Wij attenderen u erop dat de toekomstige stortingen benodigd zijn om reeds toegekende oormerken te financieren, daarmee is de vrije ruimte voor nieuwe oormerken in de toekomst beperkt.

Speerpunten van Provinciale Staten

■ Speerpunt 4: Stand van zaken ondermijning

Op basis van onze gesprekken met diverse medewerkers stellen wij dat het onderwerp ondermijning de nodige aandacht heeft binnen de organisatie. Als provincie heeft de organisatie niet de bevoegdheid en instrumenten om extern op te treden tegen ondermijning, deze bevoegdheden liggen bij de betreffende gemeenten. De provincie Flevoland heeft zich als doel gesteld om de gemeenten (en overige partijen) daarbij zo goed mogelijk te faciliteren en op te trekken als één gezamenlijke overheid.

De provincie Flevoland richt zich voorts zelf op de bestuurlijke aanpak van ondermijning. In het afgelopen jaar heeft zich dit geuit in onder andere de volgende initiatieven:

- ▶ Het binnen de provinciale kaders zoveel mogelijk opwerpen van barrières om ondermijning te bemoeilijken: hiermee probeert de provincie haar weerbaarheid te vergroten en kwetsbaarheid van functies te beperken.
- ▶ Het verhogen van de bewustwording bij provinciale bestuurders: door de organisatie is in januari 2021 in samenwerking met het Regionaal Informatie en Expertise-centrum (RIEC) een Statenacademie gegeven aan Staten- en burgerleden over het onderwerp ondermijning. Doelstelling van deze informatiesessie was het creëren van bewustwording bij Staten- en burgerleden, alsmede het op hoofdlijnen toelichten van de regionale aanpak ten aanzien van ondermijning.
- ▶ Buiten de eigen organisatie is gezamenlijk met de overige regionale overheden en het RIEC de Flevolandse norm ontwikkeld en heeft de provincie bijgedragen aan onderzoek ten aanzien van vakantieparken.

Op basis van de weerbaarheidsscan die in 2019 door Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) Midden-Nederland is uitgevoerd, zijn de belangrijkste interne risico's op ondermijning geïdentificeerd. In deze scan zijn ook diverse aanbevelingen opgenomen. De organisatie is gestart om de aanbevelingen op te pakken en deze vorm te geven middels een plan van aanpak. Dit proces bevindt zich momenteel nog in een pril stadium. Wij adviseren PS om de uitvoering van de aanbevelingen te volgen.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Maatschappelijke ontwikkelingen: de opvolging van het onderwerp fraude in onze controle

Bij acceptatie van de opdracht

De betrouwbaarheid en integriteit van de cliënt wordt onderzocht voordat een opdracht wordt aanvaard. Hierbij wordt gekeken naar bijvoorbeeld eigendom, integriteitskwesaties uit het verleden en samenstelling van het bestuur. Bij een initiële audit wordt contact opgenomen met de voorgaande accountant. Dit omvat het uitwisselen van relevante informatie en het uitvoeren van een dossierreview.

Bij de risicoanalyse

Elke controle omvat het identificeren van (fraude) risicofactoren. We hebben de door de organisatie geïdentificeerde frauderisico's geanalyseerd en deze vergeleken met onze eigen (fraude)risicoanalyse. Het proces achter de (fraude)risicoanalyse wordt besproken met de interne toezichthouder. Daarnaast hebben wij gecommuniceerd met het management en/of de interne toezichthouders over (risico's op) fraude.

Tijdens de controle

We hebben specifieke controlewerkzaamheden uitgevoerd die gericht zijn op geïdentificeerde frauderisico's en zijn tijdens de controle alert geweest op mogelijke indicaties van fraude. Bij het uitvoeren van deze werkzaamheden zijn teamleden betrokken met voldoende ervaring en deskundigheid. Indien nodig schakelen wij forensisch specialisten in, hier is bij de controle 2020 geen sprake van geweest. Tijdens het uitvoeren van onze controlewerkzaamheden houden wij rekening met de mogelijkheid dat het management in de (unieke) positie is om de interne controlemaatregelen te doorbreken (hetgeen ook een frauderisico is).

In het geval van fraude

Wij blijven betrokken bij het onderzoek naar de aard en omvang van de fraude. We moeten de impact op de jaarrekening en de geschiktheid van vervolgmaatregelen beoordelen. In alle gevallen (dus ook als de fraude onbeduidend is en/of als het herstelplan toereikend is) zullen wij bekijken welke consequenties de potentiële integriteitsrisico's hebben voor onze opdracht.

In het geval van indicaties van fraude

We geven direct opvolging aan aanwijzingen voor mogelijke fraude, ongeacht de materialiteit. Vervolgens wordt onderzocht of daadwerkelijk sprake is van fraude en of dit een materiële impact heeft voor de jaarrekening. Alle aanwijzingen van fraude worden besproken met de directie van de opdrachtgever en/of de interne toezichthouder (indien relevant). We vermelden welke (minimale) acties de cliënt moet uitvoeren. De cliënt is primair verantwoordelijk voor het onderzoek naar de aard en omvang van de fraude.

Het melden van fraude

Een fraude kan gepaard gaan met ongebruikelijke transacties. We moeten ongebruikelijke transacties zo snel mogelijk melden bij de Financial Intelligence Unit-Nederland (FIU-NL). Incidenten en voortijdig beëindigde opdrachten worden gerapporteerd aan de AFM. Ook informeren wij de AFM direct over mogelijke integriteitsrisico's die schade kunnen toebrengen aan de onderneming of financiële markten. Deze meldprocedures en -vereisten wijken echter wel af tussen OOB's en niet-OOB's.

Transparantie

Indien nodig in het publiek belang zorgen wij ervoor dat relevante informatie aangaande de fraude met de buitenwereld wordt gedeeld. In dat geval dringen wij bij de cliënt erop aan om de informatie over fraude (risico's) en de bijbehorende beheersmaatregelen op te nemen in het bestuursverslag. Indien nodig leggen wij in onze controleverklaring extra nadruk op deze zaken.

[Terug naar inhoudsopgave](#)

Uw jaarverslag en onze observaties

■ De kwaliteit van uw jaarverslag is goed

Informatiewaarde

Uw jaarverslag bestaat uit de programma-verantwoording, de paragrafen en overige informatie. De informatie van uw jaarverslag is goed.

In overeenstemming met de omvang en complexiteit van de provincie bevat het jaarverslag een evenwichtige en uitvoerige analyse van de financiële situatie op de verslagdatum, ontwikkelingen tijdens het boekjaar en inkomsten, alsmede een beschrijving van de risico's en onzekerheden. Daarnaast is in het jaarverslag de verwachte gang van zaken opgenomen.

Kwaliteit paragrafen

Uw jaarverslag bevat alle paragrafen die op basis van het BBV verplicht zijn gesteld. De opgenomen paragrafen voldoen aan de vereisten op basis van het BBV en bieden veel informatie. De informatie is gestructureerd en overzichtelijk opgenomen in het jaarverslag. Wij beoordelen de kwaliteit van uw paragrafen als goed.

Jaarverslag voldoet aan het BBV

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is vereist.

Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat op basis van de verkregen kennis bij de jaarrekeningcontrole.

• Bijlagen

Bijlage 1: Controleverschillen

Tijdens onze controle hebben wij verschillen tussen bedragen, classificaties, presentatie en toelichtingen vastgesteld. Dit kan zijn:

- ▶ op de waardering of presentatie van posten van de jaarrekening;
- ▶ zoals ze naar onze mening moeten worden gewaardeerd of gepresenteerd in overeenstemming met Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Hieronder hebben wij een samenvatting opgenomen van de materiële verschillen die zijn geïdentificeerd tijdens onze controle tot de datum van dit accountantsverslag. De eerste tabel bevat verschillen die door het college van Gedeputeerde Staten zijn gecorrigeerd. De tweede tabel bevat verschillen die niet zijn gecorrigeerd. Wij hebben beoordeeld in hoeverre de verschillen het gevolg zijn van tekortkomingen in de interne beheersomgeving en dit opgenomen in een aparte kolom in de tabel. Daarnaast zijn (eventuele) financiële rechtmatigheidsfouten in dit overzicht opgenomen.

Gecorrigeerde controleverschillen

Beschrijving van het gecorrigeerde controleverschil	Bedrag	Effect van deze bevinding op de evaluatie van de interne beheersomgeving	Referentie in dit verslag
Voorziening Flevokust Haven te hoog verantwoord	€ 420.000	Wij hebben beoordeeld in hoeverre dit controleverschil voortvloeit uit een tekortkoming in de interne beheersomgeving. Wij constateren dat sprake is van specifieke bevindingen die geen aanleiding geven om significante tekortkomingen in de interne beheersomgeving te veronderstellen.	Pagina 13
Voorziening WW onvolledig verantwoord	€ 168.000		Pagina 12

Daarnaast zijn diverse presentatieverschillen verwerkt alsmede aanpassingen in de WNT verantwoording 2020.

■ Ongecorrigeerde controleverschillen

Wij hebben de ongecorrigeerde controleverschillen met het college van Gedeputeerde Staten besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college van Gedeputeerde Staten moeten worden aangepast. Wij kunnen ons vinden in de overwegingen van het college van Gedeputeerde Staten om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening of niet gecorrigeerd kunnen worden (in het geval van financiële rechtmatigheidsfouten). De overwogen kwalitatieve factoren zijn:

- ▶ het effect op het resultaat voor en na bestemming;
- ▶ het effect op de balansposten, inclusief het eigen vermogen;
- ▶ het effect op significante toelichtingen, individuele items, sub totaal of totaal in de jaarrekening.

Beschrijving van het ongecorrigeerde controleverschil	Bedrag	Effect van deze bevinding op de evaluatie van de interne beheersomgeving	Referentie in dit verslag
Onrechtmatige inkopen en aanbestedingen	€ 1.679.000	Wij hebben beoordeeld in hoeverre dit controleverschil voortvloeit uit een tekortkoming in de interne beheersomgeving. Wij constateren dat sprake is van specifieke bevindingen die geen aanleiding geven om significante tekortkomingen in de interne beheersomgeving te veronderstellen.	Pagina 7

Bijlage 2: Wij zijn onafhankelijk

Onafhankelijkheid van onze klanten is één van de fundamenteën in ons beroep. Wij monitoren voortdurend dat wij voldoen aan de onafhankelijkheidseisen die op ons van toepassing zijn. Op basis hiervan bevestigen wij dat Ernst & Young Accountants LLP en de personen die deel uitmaken van het controleteam voldoen aan de geldende onafhankelijkheidseisen.

Dienstverlening

Wij hebben geen andere opdrachten verricht dan de controle van de jaarrekening 2020.

Financiële relaties

Financiële relaties kunnen betrekking hebben op relaties van EY als onderneming met provincie Flevoland, evenals relaties van individuen (persoonlijke onafhankelijkheid). Daarom voert EY werkzaamheden uit in Nederland en op onze buitenlandse locaties om vast te stellen of een covered person met betrekking tot provincie Flevoland of een EY-lidfirma verboden financiële regelingen heeft met provincie Flevoland. Er zijn geen bevindingen geconstateerd tijdens het boekjaar.

Andere onafhankelijkheidskwesties

Andere onafhankelijkheidskwesties kunnen bestaan uit:

- ▶ Zakelijke relaties
- ▶ Werkrelaties
- ▶ Andere persoonlijke relaties
- ▶ Geschenken en gastvrijheid
- ▶ Juridische procedures

Wij zijn niet op de hoogte van dergelijke kwesties die redelijkerwijs van invloed geacht kunnen worden te zijn op onze onafhankelijkheid met betrekking tot provincie Flevoland.

Gebruik van niet-EY-accountants en -specialisten

Wij hebben bij de uitvoering van onze wettelijke controle gebruikgemaakt van specialisten. Deze specialisten hebben hun onafhankelijkheid aan ons bevestigd.

Bijlage 3: Verbonden partijen

Ten aanzien van de verbonden partijen van de provincie Flevoland hebben wij vastgesteld dat:

- ▶ De (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en de paragraaf Verbonden partijen;
- ▶ Geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen die indicaties geven voor fraude;
- ▶ Geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Naleving notitie verbonden partijen commissie BBV

In december 2014 heeft de commissie BBV haar notitie inzake verbonden partijen herzien. In deze notitie gaat de commissie BBV onder meer in op de definitie van verbonden partijen, de begrotings- en verslaggevingsvoorschriften voor verbonden partijen, rechtmatigheid en bestuur en toezicht.

Op grond van deze verslaggevingsvoorschriften dient in de paragraaf verbonden partijen onder meer de (verwachte) omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar (2020) te worden opgenomen, alsmede de (verwachte) omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar.

In de paragraaf verbonden partijen in de jaarrekening 2020 heeft de provincie Flevoland hiervoor - in lijn met de notitie verbonden partijen - een schatting aangehouden. Deze schatting is door de provincie Flevoland daarnaast toereikend toegelicht in de paragraaf verbonden partijen. Wij kunnen hiermee instemmen.

Bijlage 4: Ontwikkelingen in verslaggevingsstandaarden die van toepassing zijn op uw jaarrekening 2021 (en verder)

Overzicht van de ontwikkelingen in verslaggeving (BBV) die op de provincie Flevoland van toepassing zijn:

(Verwachte) impact op provincie Flevoland

Stelselwijziging lastneming verstrekte subsidies, van toepassing vanaf 1 januari 2021

In januari 2019 heeft de commissie BBV de handreiking "Verantwoording van subsidies" gepubliceerd. In de handreiking gaat de commissie BBV in op de vraag wanneer de subsidie als last bij de subsidiegever en als bate bij de subsidieontvanger verantwoord dient te worden. De commissie BBV geeft aan dat de verwerkingwijze afhangt van het type subsidie en de gestelde voorwaarden, waarbij de Commissie – bij voorwaardelijke subsidieverstrekingen (exploitatie- en investeringssubsidies) – duidelijk aangeeft dat de subsidielast op basis van het toerekeningsbeginsel verantwoord dient te worden. Dit betekent dat de subsidielast verantwoord dient te worden in het jaar waarin door de subsidieontvanger de prestatie (waarvoor de subsidie is verstrekt) is geleverd en (gedeeltelijk) aan de gestelde voorwaarden is voldaan.

In de jaarrekening 2020 van de Provincie Flevoland zijn de verstrekte (voorwaardelijke exploitatie- en investerings)subsidies verantwoord op basis van de begrote voortgang, tenzij op basis van tussentijdse monitoringsactiviteiten een reden is om hiervan af te wijken. Deze verwerkingwijze is daarmee niet in overeenstemming met de verwerkingwijze zoals opgenomen in de handreiking "Verantwoording van subsidies" d.d. 21 januari 2019 van de commissie BBV.

In mei 2020 heeft de commissie BBV een V&A gepubliceerd, met daarin een nadere uitwerking van de te hanteren grondslag voor verantwoording van verstrekte subsidies. De V&A heeft ook gevolgen voor de subsidieverordening, de te verstrekken subsidiebeschikkingen, het subsidieproces et cetera.

Met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de commissie BBV is afgesproken dat dit nieuwe stelsel met ingang van 1 januari 2021 van toepassing zal zijn (zonder terugwerkende kracht). Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in de decembercirculaire 2019 aangekondigd de huidige werkwijze met betrekking tot de verantwoording van subsidies door de provincies ook in 2020 te gedogen.

De provincie Flevoland dient in de jaarrekening 2021 een stelselwijziging te verwerken. Wij zijn op dit moment met de provincie Flevoland in gesprek om de (mogelijke) impact hiervan te bepalen.

Bijlage 4: Ontwikkelingen in verslaggevingsstandaarden die van toepassing zijn op uw jaarrekening 2021 (en verder)

Overzicht van de ontwikkelingen in verslaggeving (BBV) die op de provincie Flevoland van toepassing zijn:

(Verwachte) impact op provincie Flevoland

Nieuwe Notitie Materiële vaste activa

De notitie materiële vaste activa (MVA) is herzien. Daarmee komt de vorige versie te vervallen. Deze notitie bevat één belangrijke wijziging: het is niet langer toegestaan om bij onvoldoende financiële middelen een termijn van vier jaar te hanteren voor het vormen van de voorziening. Ook is het niet toegestaan om op die wijze een negatieve voorziening aan te vullen. Een voorziening mag niet negatief zijn. Een onverwacht bij de jaarrekening gesignaleerde negatieve stand moet via een eenmalige last worden gedekt. Deze stellige uitspraak is een aanscherping ten opzichte van eerder gepubliceerde notities en treedt daarom in werking met ingang van het begrotingsjaar 2021.

Deze nieuwe notitie heeft naar verwachting geen belangrijke gevolgen voor de provincie Flevoland.

Verder bevat de nieuwe notitie een hoofdstuk gericht op het belang voor raadsleden, leden van provinciale staten en leden van het algemeen bestuur van waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. Voorts is de notitie geactualiseerd aan de hand van de vraag en antwoord rubriek, presentaties aan raden en bijeenkomsten met deskundigen.

Notitie Hoofdpijnen van het BBV

In februari 2020 heeft de commissie BBV de geactualiseerde notitie "Besluit Begroting en Verantwoording op hoofdpijnen verklaard, externe verslaggeving voor decentrale overheden" vastgesteld. De oude notitie "Raamwerk baten en lasten" uit 2016 is per dezelfde datum vervallen, die notitie was de opvolger van de originele notitie "Uitgangspunten gemodificeerd stelsel van baten en lasten provincies en gemeenten" uit 2004.

Deze nieuwe notitie heeft naar verwachting geen belangrijke gevolgen voor de provincie Flevoland.

De notitie bevat een nieuw hoofdstuk voor de leden van de gemeenteraad, provinciale staten en algemeen besturen. Ook zijn de gepubliceerde vragen uit de vraag en antwoord rubriek in de notitie verwerkt. Er zijn geen nieuwe stellige uitspraken of aanbevelingen in de notitie opgenomen.

Bijlage 4: Overige ontwikkelingen

Overzicht van overige ontwikkelingen die op de provincie Flevoland van toepassing zijn:

(Verwachte) impact op
provincie Flevoland

Invoering rechtmatigheidsverantwoording

Het wetsvoorstel waar de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel van uitmaakt, is niet-controversieel verklaard. Dat betekent dat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording naar verwachting in 2021 daadwerkelijk een feit is. Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording komt de verantwoordelijkheid van het College voor het rechtmatig tot stand komen van de baten, lasten en balansmutaties, zoals die ook worden verantwoord in de jaarrekening, explicieter en beter tot zijn recht.

De provincie Flevoland dient in de jaarrekening 2021 een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen. Het College dient daarnaast zorg te dragen voor een toereikende onderbouwing als grondslag voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Bijlage 5: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen, die informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2020 is gevoerd.

Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van het weerstandsvermogen over de afgelopen jaren.

Weerstandsvermogen (bedragen x € miljoen)	Jaarverslag 2020	Jaarverslag 2019	Jaarverslag 2018
Beschikbare capaciteit (A)	13,8	12,1	23,0
Benodigde capaciteit (B)	9,3	9,7	16,5
Ratio weerstandsvermogen	1,5	1,2	1,4
Weerstandsvermogen (A-B)	4,6	2,4	6,5

De ratio tussen de beschikbaar en benodigde capaciteit bedraagt ultimo 2020 1,5. Hiermee kwalificeert de ratio (op basis van de interne nota weerstandsvermogen en risicobeheersing) als ruim voldoende (vorig jaar: voldoende). Ten opzichte van voorgaand jaar is deze ratio toegenomen met 0,3. Deze verbetering is met name het gevolg van een hogere stand van de algemene reserve en een lagere risico-inschatting ten aanzien van de infrastructurele projecten.

Voor onze beoordeling van de kwaliteit van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing verwijzen we naar pagina 18 van dit verslag.

Bijlage 6: Materialiteit

Materialiteit is het bedrag waarboven afwijkingen invloed kunnen hebben op de economische beslissingen die gebruikers nemen op basis van uw jaarrekening. Naast kwantitatieve aspecten kunnen kwalitatieve aspecten een rol spelen in de materialiteit die wij hanteren bij de omvang en diepgang van onze werkzaamheden.

Op grond van het Bado stelt Provinciale Staten de goedkeuringstolerantie vast, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. De goedkeuringstolerantie is opgenomen in het controleprotocol en vastgesteld door Provinciale Staten.

Op grond van de jaarrekening 2020 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 2,6 miljoen (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 7,8 miljoen (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	< 1%	> 1 < 3%	-	> 3%
Onzekerheden in de jaarrekening (% lasten)	< 3%	> 3 < 10%	> 10%	-

Bijlage 7: Rol van de accountant en het publiek belang

Maatschappelijke ontwikkelingen: de rol van de accountant en het publiek belang

In januari 2020 hebben zowel de Monitoring Commissie Accountancy (MCA) als de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA) diverse aanbevelingen gedaan voor de accountancysector. De minister van Financiën heeft deze voor een groot deel overgenomen in een kabinetsreactie. Onderdeel daarvan is de benoeming van twee 'Kwartiermakers Toekomst Accountancysector', per 1 mei 2020, voor een periode van 3,5 jaar. Zij hebben hun plan van aanpak gepresenteerd en zullen zich richten op:

- ▶ De vaststelling van Audit Quality Indicators.
- ▶ Het onderzoeken van alternatieve structuurmodellen (audit only, joint audit en intermediairmodel).
- ▶ Het stimuleren en verankeren van de cultuurverandering in de sector.
- ▶ Het verbeteren van controlekwaliteit (inclusief de rol van de accountant rondom fraude en continuïteit).

De acties uit de kabinetsreactie zien primair toe op accountants, maar omvatten ook de gehele keten van financiële verslaggeving, inclusief gecontroleerde entiteiten.

Momenteel wordt bijvoorbeeld onderzoek verricht naar de mogelijkheden tot versterking van processen van gecontroleerde entiteiten, waaronder de introductie van 'in control statements' vanuit het bestuur. Deze 'in control statements' hebben een diepgaande invloed dan de rechtmatigheidsverantwoording, welke voor de provincie Flevoland vanaf de jaarrekening 2021 van toepassing is.

Het huidige publieke debat maakt duidelijk dat veel van de accountant en van gecontroleerde entiteiten en hun bestuurders en interne toezichthouders wordt verwacht. Zeker in tijden als deze verwacht de maatschappij dat organisaties onder meer voldoende aandacht hebben voor risico-inschattingen, dat zij hierover communiceren en dat de accountant transparant is in de uitgebreide controleverklaring. Eumedion wijst in haar speerpuntenbrief op het belang van klimaatgerelateerde informatie en vraagt aandacht voor bestuurdersbeloningen tijdens de coronapandemie. VEB gaat in haar accountantsbrief o.a. in op het inspelen op en communiceren over frauderisico's en gehanteerde toekomstscenario's.

Ook zonder dat de Minister verdere maatregelen instelt, blijven wij ons inzetten voor hoogwaardige controles, zowel in uw belang als in het publiek belang. Als lerende organisatie blijven wij innoveren en verbeteren waar mogelijk. Daarom hebben wij in de afgelopen jaren bijvoorbeeld onze professionals aanvullend getraind op gebied van fraude, zetten wij risicogericht forensische expertise in en maken wij steeds meer gebruik van data-analyse.

Wij blijven de ontwikkelingen volgen en zullen u in de toekomst blijven informeren over de impact daarvan.

Bijlage 8: SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2020 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw provincie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2021 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2020	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro	Toelichting fout/onzekerheid
C13	Regeling Spuk ontzorgingsprogramma	Geen	-	Niet van toepassing
C26	Culturele voorzieningen provincies	Geen	-	Niet van toepassing
C41	Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw	Geen	-	Niet van toepassing
E1	Regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-bedrijven 2020	Geen	-	Niet van toepassing (1)
E10	Regeling specifieke uitkering snelfietsroutes	Geen	-	Niet van toepassing
E12	Regeling specifieke uitkeringen N-wegen	Geen	-	Niet van toepassing
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Geen	-	Niet van toepassing
E46	Aanvullende bijdrage Halve aansluiting A6	Geen	-	Niet van toepassing
F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals	Geen	-	Niet van toepassing
F12	Eenmalige specifieke uitkering voor de uitvoering van regionale MIT-regeling 2018-2023	Geen	-	Niet van toepassing
L1	Jong Leren Eten-uitkeringen	Geen	-	Niet van toepassing
L7	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland	Geen	-	Niet van toepassing
L13	Scholingsfonds Maritiem Noordelijk Flevoland IJsselmeer	Geen	-	Niet van toepassing

(1): Wij merken op dat de provincie Flevoland voor de verantwoording van deze specifieke uitkering afhankelijk is van te ontvangen verantwoordingsinformatie van derden, zijnde het OV-bedrijf. Omdat de provincie Flevoland de verantwoordingsinformatie over 2020 nog niet heeft ontvangen, heeft de provincie in lijn met de afstemming met de publicatie van het ministerie van BZK (d.d. 29 maart 2021) bij diverse bestedingsindicatoren een bedrag van nihil ingevuld, daar eindverantwoording in 2021 zal plaatsvinden.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid: **goedkeurend**

Strekking controleverklaring getrouwheid: **goedkeurend**